

Kort verslag van de 17^e bijeenkomst van de VNSC

Datum: 1 december 2017 van 10:00 tot 14:00 uur

Locatie: Grand Hotel De Draak, Grote Markt 30, 4611 Bergen op Zoom

1. Agenda voor de Toekomst

1.1 Capaciteitsstudie Schelde

In zijn vergadering van 2 juni 2017 is door het Ambtelijk College geconstateerd dat het beschikbaar gestelde VNSC-budget ontoereikend is voor de aanbesteding van de Capaciteitsstudie Schelde. Daarom is afgesproken om de optie van externe medefinanciering te verkennen. Daarbij is een ander beeld naar voren gekomen over de urgentie, het nut en de noodzaak van het nu laten uitvoeren van een complexe en dure capaciteitsstudie.

Alles afwegende is ervoor gekozen om de capaciteitsstudie stop te zetten. Een aantal reeds in gang gezette werkzaamheden voor het transporteconomisch onderzoek en het onderzoek naar de impact van de door de zeehavens ingebrachte klantwensen worden wel afgerond.

De VNSC blijft verder werken aan een langetermijnperspectief voor de toegankelijkheid. Alleen de invulling wordt anders. Er wordt niet langer een instrument vooropgezet (een model), maar samen met de stakeholders een open proces ingegaan, analoog aan het Langetermijnperspectief Natuur.

De eerste stap van het Langetermijnperspectief Toegankelijkheid is om samen met de stakeholders, een plan van aanpak te ontwikkelen voor een systeemanalyse vanuit het principe van 'joint fact finding'. Er wordt ingezet op bredere stakeholderparticipatie dan bij de capaciteitsstudie, door ook de relatie met de natuurlijkheid en veiligheid als prioritair thema mee te nemen.

De Permanente Commissie is, net zoals bij de Capaciteitsstudie Schelde, rechtstreeks betrokken bij de ontwikkeling van het Langetermijnperspectief Toegankelijkheid.

1.2 Onderzoek en Monitoring

Vernieuwde Stortstrategie

In 2022 dienen de nieuwe vergunningen verleend te zijn voor het baggeren en storten van de onderhoudsbaggerspecie in de Westerschelde. Vanaf dan wordt gewerkt met een vernieuwde onderhoudsstrategie. De huidige strategie werkt nog naar behoren, maar vanaf 2022 is een optimalisatie nodig. Het basisprincipe van het flexibel storten blijft daarbij behouden.

In 2018 wordt de stortstrategie verder uitgewerkt. Hierbij wordt rekening gehouden met de resultaten van de 6-jaarlijkse evaluatie van de toestand en het functioneren van het Schelde-estuarium (T2015-evaluatie) en met het 4^e Voortgangsrapport van de Derde Verruiming (2016-2017). Dat resulteert in 2019 in het vaststellen van een stortstrategie, waarvoor vervolgens het traject van de Passende Beoordeling en de vergunningsprocedures wordt opgestart (medio 2019-medio 2020).

Met de verkenning van de mogelijkheden van grensoverschrijdend terugstorten van baggerspecie is een eerste stap gezet naar een meer integrale sedimentstrategie. De resultaten van deze verkenning zijn in oktober en november 2017 besproken met de bevoegde gezagen en met de stakeholders. De VNSC-Projectgroep 'Storten en meergeulenstelsel' zal in zijn eerstvolgende bijeenkomst bepalen welke van de onderzochte locaties voor een grensoverschrijdende proefstorting kansrijk zijn en verder uitgewerkt worden in de vervolgfase.

Kustveiligheid & Westerscheldemonding

De projectgroep Kustveiligheid & Westerscheldemonding behandelt de gezamenlijke onderzoeks- en beleidsagenda voor een klimaatbestendig kust- en mondingsgebied. Binnen de projectgroep wordt de robuustheid van bestaande Vlaamse en Nederlandse strategieën geïnventariseerd. Voor Nederland betreft dat het Deltaprogramma en het daarin opgenomen onderzoeksprogramma Kustgenese 2. Geanalyseerd wordt of er aanvullend aan de huidige programma's opgaven, noden of opportuniteiten zijn voor gezamenlijk onderzoek en proefprojecten voor de lange termijn kustveiligheid.

1.3 Complex Project Kustvisie

Het Complex Project Kustvisie stond eerder bekend als Vlaamse Baaien. Na overleg met de stakeholders is gekozen voor een nieuwe naam, omdat de term 'Vlaamse Baaien' een lange voorgeschiedenis kent en de actuele scope van het project onvoldoende dekt.

Het besluitvormingsproces verloopt via de procedure van het Vlaamse decreet Complexe Projecten. Dat proces onderscheidt vier fases: de verkenningsfase, de onderzoeksfase, de uitwerkingsfase en de uitvoeringsfase. Het project bevindt zich nu in de verkenningsfase. Dat leidt eind 2017 tot een startbeslissing van de Vlaamse regering. Die omschrijft de doelstelling van het project en is het startsein voor de onderzoeksfase.

Het Complex Project Kustvisie is gericht op een langetermijnaanpak van de zeevering aan de Vlaamse kust, met 2100 als tijdshorizon. Daarbij wordt rekening gehouden met zeespiegelstijgingen die extremer zijn dan de gemiddelde klimaatscenario's uit de bestaande beleidsplannen. Voor dergelijke meer extreme scenario's groeit de wetenschappelijke basis.

De centrale doelstelling van het complex project Kustvisie is het verder versterken van de beveiliging tegen overstromingen. De daarbij te maken veiligheidskeuzes worden ook gezien vanuit andere baten: de economie (toegankelijkheid kusthavens), de natuur en de maatschappij (toerisme, recreatie).

1.4 Lange Termijn Perspectief Natuur (LTP-N)

In de najaarsvergadering 2016 heeft het Ambtelijk College ingestemd met een tweetrapsaanpak voor de uitvoering van het LTP-N. Het eerste luik bestond uit het opstellen van een plan van aanpak door extern ingehuurde procesadviseurs, in samenspraak met de stakeholders. Het tweede luik betreft het daadwerkelijk opstellen van het LTP-N.

Op grond van het plan van aanpak wordt samen met de betrokken stakeholders een systeemanalyse uitgevoerd van de toestand en ontwikkeling van de natuur in het Schelde-estuarium. Op basis daarvan wordt een advies opgesteld voor het Ambtelijk College over het vervolgtraject.

Begin 2018 wordt gestart met het interviewen van stakeholders. Vervolgens worden drie of vier plenaire workshops gehouden. De conceptrapportage van de systeemanalyse, inclusief het voorstel voor het vervolgtraject, wordt eind 2018 voorzien.

2. Schelderaad

Sinds de vorige voortgangsrapportage aan het Ambtelijk College kwam de Schelderaad eenmaal bijeen, op 21 juni 2017. De VNSC-secretarissen deden terugmelding over de besprekingspunten van de voorjaarsvergadering 2017 van het Ambtelijk College. Met name de verdere voortgang van het Langetermijnperspectief Natuur werd toegelicht.

Ook kwam de stand van zaken aan de orde van Vlaamse Baaien, de Capaciteitsstudie Schelde en de voorgenomen fusie tussen de Haven van Gent en Zeeland Seaports.

Daarnaast werd vanuit de werkgroep O&M een apart stakeholdersoverleg georganiseerd over het thema 'sedimentbeheer in het Schelde-estuarium'. Tenslotte is een aantal leden van de Schelderaad actief betrokken bij de interactieve workshops op het Scheldesymposium van 5 december aanstaande.

3. Borssele

In de waterwetvergunning voor het Kabeltracé Borssele is geregeld dat TenneT werkplannen opstelt over de concrete uitvoering van de aanleg van het Kabeltracé Westerschelde. Conform het Politiek Besluit, met daarin bijkomende afspraken tussen Vlaanderen en Nederland over het Kabeltracé Westerschelde, worden deskundigen van de VNSC daar proactief bij betrokken. Momenteel wordt vanuit de lijnen van de watervergunning en het Politiek Besluit gewerkt aan consensus met TenneT over de inhoud van de werkplannen.

4. Maatwerkgeul Zeeland Seaports

In de voorjaarsvergadering 2017 van de VNSC is gemeld dat het vergunningentraject voor de aanleg van de maatwerkgeul grotendeels was doorlopen, met als samenvattende conclusie dat de ingreep binnen de regels past. Significante milieu- en natuureffecten worden niet verwacht, mits enkele mitigerende maatregelen worden getroffen. Ook de laatste hobbel van het archeologisch onderzoek is inmiddels genomen. Daarmee zijn alle noodzakelijke vergunningen afgegeven en lopen er geen bezwaarprocedures meer. Naar verwachting zullen de baggerwerkzaamheden half december 2017 aanvangen en uiterlijk eind februari 2018 worden afgerond.

5. Verondieping Schaar van de Noord

In de voorjaarsvergadering 2017 van de VNSC is geconstateerd dat de Schaar van de Noord weer aan het verdiepen was en dat eerder afgesproken baggerwerk niet nodig zou zijn. Sindsdien is echter de Schaar van de Noord weer aan het verondiepen, zodat de afspraken uit de voorjaarsvergadering 2016 van de VNSC weer actueel worden: het baggerwerk in de Schaar van de Noord betreft een proefproject, waarna de voor- en nadelen op basis van een evaluatie uitgeklaard worden en er definitieve afspraken kunnen worden gemaakt over het gebruik van nevengeulen.

6. Ontwikkelingsschets 2010 (OS 2010)

De werkzaamheden in het kader van het Sigmaplan, het Zwin en het Middengebied Westerschelde liggen redelijk op schema.

Vermeldenswaard over de Hedwigepolder is dat de Hoge Raad op 29 september 2017 een persbericht heeft uitgebracht over het onafhankelijk advies van de Advocaat-Generaal (AG) over de onteigening van de Hedwigepolder. De AG adviseert de Hoge Raad om de uitspraak van de rechtbank te vernietigen en te verwijzen naar het Gerechtshof om een nieuwe inhoudelijke einduitspraak te doen. In zijn conclusie stelt de AG dat een nieuwe inhoudelijke beoordeling dient plaats te vinden omdat de rechtbank het verwerpen van de optie 'zelfrealisatie door De Cloedt' onvoldoende heeft gemotiveerd. Daarnaast meent de AG dat in het vonnis onvoldoende is onderbouwd waarom de Staat niet kan volstaan met de verwerving van een recht van erfpacht in plaats van de eigendom van de voor het project benodigde percelen.

De Landsadvocaat heeft namens de Staat op 27 oktober 2017 een reactie op het advies van de AG gegeven aan de Hoge Raad. De Landsadvocaat ziet goede redenen voor de Hoge Raad om het advies van de AG niet over te nemen, mede omdat de conclusie van

de AG niet strookt met de vaste rechtspraak van de Hoge Raad. Het arrest is voorzien op 2 februari 2018.

7. Nieuwe Sluis Terneuzen

7.1 Algemene stand van zaken

Vlaams minister Weyts en Nederlands minister Van Nieuwenhuizen hebben 13 november jl. de starthandeling verricht voor de bouw van de Nieuwe Sluis Terneuzen. De realisatieduur bedraagt in beginsel 5 jaar. De oplevering door de opdrachtnemer van Nieuwe Sluis Terneuzen wordt voorzien in het 3^e kwartaal van 2022.

7.2 Monitoring Nieuwe Sluis Terneuzen

Het Ambtelijk College van de VNSC is akkoord gegaan met de oprichting van een nieuwe projectgroep onder VNSC-werkgroep Onderzoek & Monitoring, die verantwoordelijk zal zijn voor de uitvoering van de evaluatiemonitoring voor de Nieuwe Sluis Terneuzen.

7.3 BOS

Een Beslissings Ondersteunend Systeem voor het Kanaal Gent Terneuzen (BOS KGT) kan een belangrijk hulpmiddel zijn bij het optimaliseren van het waterbeheer op het kanaal, met zo min mogelijk hinder voor de scheepvaart. Voor de inbedding van het BOS KGT in een gekende en toekomstvaste organisatiestructuur, wordt het BOS ondergebracht bij de VNSC. De werkgroep die belast is met de voorbereiding van het BOS KGT krijgt de opdracht, met het oog op de concrete realisatie van deze tool, een afsprakenregeling uit te werken en deze vervolgens te laten formaliseren als besluit van het Ambtelijk College van de VNSC.

8. Communicatie

Sinds 1 oktober verzorgt HVR Group de communicatieactiviteiten voor de VNSC. Het vorige communicatiebureau Pantarein regelt nog wel het Scheldesymposium 2017 en het Scheldemagazine. Door HVR Group is in overleg met de VNSC een communicatieplan voor 2018 opgesteld. Dat plan volgt vooralsnog de aanpak van de afgelopen jaren. De eerste helft van 2018 wordt benut voor het evalueren van de bestaande aanpak. Dat kan leiden tot wijzigingsvoorstellen in de voorjaarsvergadering 2018 van de VNSC.

De Schelderaad van 4 december aanstaande wordt benut voor feedback op de tot nu ingezette communicatiemiddelen van de VNSC.

5 december vindt het jaarlijkse Scheldesymposium plaats. Dit keer weer in de Antwerpse Zoo. Het thema is 'Samen werken aan een vitaal en duurzaam Schelde-estuarium: van de uitvoering van vandaag naar perspectieven voor de toekomst.' Net als vorig jaar is er weer een afwisseling van plenaire en interactieve sessies. Ann de Bie is de moderator en samen met Ilse Hoet en Luuk Blom opent en sluit zij het symposium aan de hand van een vraaggesprek.

9. Varia

9.1 Tweede evaluatie o.g.v. het Verdrag Beleid en Beheer Schelde-estuarium

In 2018 vindt zo'n evaluatie voor de tweede keer plaats. Daartoe is een plan van aanpak gemaakt dat qua hoofdthema's aansluit bij die van de 1^e evaluatie, met dien verstande dat de conclusies en aanbevelingen van de 1^e evaluatie voorop staan en dat qua inhoud de focus ligt op de prioritaire thema's van de Agenda voor de Toekomst.

Het eindconcept van het evaluatierapport wordt voorgelegd aan het Ambtelijk College VNSC in de najaarsvergadering 2018. Na vaststelling wordt het evaluatierapport, zoals verdragsrechtelijk bepaald, aangeboden aan de parlementen.

9.2 Complex project 'Realisatie van extra containerbehandelingscapaciteit in het havengebied Antwerpen'

Het Complex Project Extra Containercapaciteit (CP) bevindt zich in de onderzoeksfase, nl. die van het geïntegreerd onderzoek leidend tot een voorkeursbesluit.

Het geïntegreerd onderzoek heeft als doel de beste oplossing te filteren uit een brede waaier van alternatieven en vormt de basis voor een beslissing over het voorkeursalternatief. Eind december zou daartoe een synthesenota beschikbaar moeten zijn.

Er is ook een quickscan uitgevoerd naar de nautische capaciteit van de Schelde. Daarbij is geen onderscheid gemaakt tussen de verschillende alternatieven van het complex project. Belangrijke constatering is dat de groeiprognozes van het CP binnen de grenzen blijven van eerdere prognoses door de Antwerpse Haven.

Naast de overleggen met de actoren op weg naar een voorkeursalternatief (gepland in januari), vindt formeel overleg plaats met de instanties die advies geven over de ontwerprapporten en het voorontwerp voorkeursbesluit. Na aanpassing van de documenten wordt het ontwerp voorkeursbesluit vastgesteld door de Vlaamse Regering. Daarna volgt de bekendmaking (lente en zomer 2018). De definitieve vaststelling van het voorkeursbesluit wordt verwacht in het najaar van 2018.

9.3 Vraag CIW om medewerking opmaak sedimentbeheerconcept Scheldestroomgebied

De Coördinatiecommissie Integraal Waterbeleid (CIW) is een Vlaams overlegplatform van de diverse beleidsdomeinen en bestuursniveaus die betrokken zijn bij het integraal waterbeleid en -beheer in Vlaanderen. De CIW keurde op 23 juni 2017 het plan van aanpak goed voor de opmaak van een sedimentbeheerconcept voor het Vlaamse deel van het Scheldestroomgebiedsdistrict, mede als opstap voor de inbreng van het thema sediment in de stroomgebiedbeheerplannen 2022-2027.

Om tot een echt integraal sedimentbeheerconcept van de Schelde te komen, wordt idealiter een internationaal sedimentbeheerconcept van de Schelde opgemaakt. De CIW stelt nu zowel aan de Vlaams-Nederlandse Scheldecmissie (VNSC) als aan de Internationale Scheldecmissie (ISC) de vraag om mee te werken aan een overkoepelend sedimentbeheerconcept voor het Scheldestroomgebiedsdistrict. De werkgroep Onderzoek & Monitoring van de VNSC gaat hierover in gesprek met de CIW.

10. Vervolgafpraak

De voorjaarsvergadering 2018 van de VNSC vindt plaats op 20 juni, van 10:00 – 14:00 uur, in (de omgeving van) Antwerpen.